

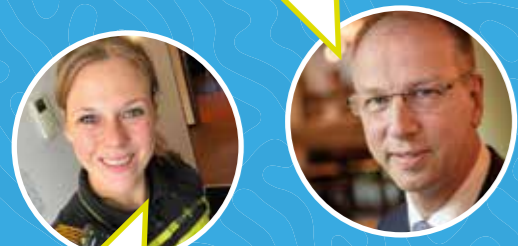
INSPIRATIEBOEK
ZORG + VEILIGHEID

Vangnet
voor
Victor

INZICHTEN VOOR BETERE ZORG EN MEER VEILIGHEID

Erik Dannenberg, voorzitter Divosa
Aan het begin van zijn loopbaan werkte Erik Dannenberg in de hulpverlening voor mensen met meervoudige en ernstige problemen. Naarmate hij in hogere functies kwam, verbaasde hij zich steeds meer over het zorg- en hulpverleningssysteem in Nederland en later ging hij zich ervoor inzetten om dat systeem bij te stellen. Hij was als wethouder in Zwolle en VNG-bestuurslid de trekker van de veranderingen in de jeugdzorg en Wmo. Nu is hij sinds vier jaar voorzitter van Divosa. De rode draad in Dannenbergs carrière is zijn focus op de vijf procent mensen in Nederland die 'onderop ligt'. Vroeger werkte hij heel hard om daklozen, gezinnen en jongeren van lagerwal te krijgen en de meest problematische groepen te helpen. Later, toen zijn functies veranderden, begon hij zich af te vragen: waarom komen die mensen hier eigenlijk? Wat is er elders mis? Waarom worden mensen hun huis uitgezet als ze een huurschuld hebben? Als je het hebt over zorg en veiligheid, dan is dat voor Dannenberg een soort natuurverbinding, omdat alle ellende die hij zag, heel vaak op beide vlakken speelde.

Melissa Veenstra, jeugdagent Harderwijk
Melissa Veenstra werkt nu zo'n negen jaar bij de politie, waarvan drieënhalf jaar als jeugdagent in Harderwijk. Daar is ze verantwoordelijk voor de meeste huiselijk geweld- en jeugdcaasussen. Met slechts een opleiding 'handelen in jeugdproblematiek' van de politieacademie heeft ze weinig scholing in het sociaal domein. Ze leert in de praktijk. Inmiddels heeft ze veel geleerd over wat ze zelf 'hulpverleningsland' noemt. Maar ook over wat mensen en zorgprofessionals nodig hebben. Veenstra doet veel preventiewerk en is vaak op scholen te vinden als gezicht van de politie. Ze doet onder meer huisbezoeken, bemiddelingscasussen, huiselijk geweld. Ze werkt dan wel voor de politie, maar eigenlijk is ze net zoveel hulpverlener als politieagent. Ze staat met alle netwerkpartners in contact. Even appen, even bellen, even een bakkie doen. Je kan niet meer op een eilandje werken.

Pjotr van Etten, strateeg Zorg en Veiligheid, gemeente Tilburg
Pjotr van Etten is strateeg Zorg en Veiligheid bij de afdeling Veiligheid en Wijken van de gemeente Tilburg. Van Etten gelooft dat je vanuit de afdeling Veiligheid en Wijken niet alleen naar repressie moet kijken, maar juist ook naar preventie en dat je perspectief moet bieden. We signaleren heel veel, maar hoe leren we van die signalen en vertalen we ze naar beleid? Volgens Van Etten moet je een goed ketenbeeld hebben. Je moet nadenken over hoe jouw keuzes de keuzes van de rest van de keten beïnvloeden. In Tilburg zijn Van Etten en zijn collega's al ver in de uitvoering van deze visie. Daar kijken ze naar een multiprobleemgezin en vragen zich af: wat hebben we verkeerd georganiseerd? Hoe kunnen we het in het belang van dit gezin anders organiseren? "De bestuurder heeft hierin een belangrijke rol," aldus Van Etten: Hoe zorg je er als bestuurder voor dat het stelsel verandert waardoor je als gemeente zo'n gezin beter kan helpen?"

Moniek Pieters, directeur Publieke Gezondheid Gelderland Zuid
Als directeur van de GGD werkt Moniek Pieters in een netwerk van partners in zorg, welzijn, onderwijs en veiligheid. De GGD voert taken uit gericht op het beschermen en bevorderen van de gezondheid, maar ook op het begeleiden van mensen die psychisch kwetsbaar zijn, onder wie dak- en thuislozen, naar de juiste ondersteuning. Naast haar taken als directeur in de regio, is Pieters landelijk portefeuillehouder personen met verward gedrag/OGGZ voor alle GGD's in Nederland. Bij deze mensen komen vraagstukken op het gebied van zorg en sociale veiligheid samen. Maatschappelijke vraagstukken, waar vaak verschillende soorten problemen spelen. Het is belangrijk dat zorg en veiligheid elkaar goed kunnen vinden en verstaan om terugkerende patronen te doorbreken. Maar het beste is natuurlijk als we problemen aan de voorkant voorkomen door tijdig te steunen en elkaar te versterken. "Dat is altijd beter dan aan de achterkant proberen de boel op te ruimen," aldus Pieters.

Karin Smeets, strategisch adviseur Inclusieve Stad, gemeente Tilburg
Bij de gemeente Tilburg is Karin Smeets onder meer verantwoordelijk voor het domein ingrijpen bij crisis en onveiligheid. Ook vallen de thema's centrum huiselijk geweld, kindermishandeling, crisisinterventieteam, de Jeugdbescherming en de gecertificeerde instellingen (GI's) onder haar werkzaamheden. (GI's zijn instellingen die van overheidswege gecertificeerd zijn om kinderschermingsmaatregelen en maatregelen in het kader van de jeugdreclassering te mogen uitvoeren.) Daarnaast is ze actief rondom de samenwerking met het medisch domein en zorgverzekeraars. Een brede portefeuille dus, waarin veel onderwerpen samenkomen. "Als je begint in de praktijk, bijvoorbeeld bij een casus van het Zorg- en Veiligheidshuis, dan zie je dat bij mensen of gezinnen al die onderwerpen ook gewoon bij elkaar komen," aldus Smeets. "Dan zie je hoe verrekte ingewikkeld bestuurders, ministeries, maar ook de gemeente de wereld georganiseerd hebben. Je kunt dit soort complexe vraagstukken alleen maar oplossen door te kijken hoe het in de praktijk uitpakt. Je krijgt het niet meer alleen opgelost; daar is de wereld te complex voor."

Frits Looren de Jong, wijk-ggz'er, gemeente Waalwijk
Frits Looren de Jong volgde voor zijn carrière in de gezondheidszorg eerst een technische opleiding. Op latere leeftijd kreeg hij interesse in de zorg. Hij deed de hbo-opleiding sociaalpsychiatrische verpleegkunde. Vervolgens werkte Looren de Jong vijftien jaar in een kliniek voor klinische psychotherapie, voornamelijk met borderline-cliënten, en vijftien jaar als behandelaar bij de groep dubbele diagnose bij GGz Breburg in Tilburg. Daarna ging hij als wijk-ggz'er aan de slag bij de gemeente Waalwijk. Inmiddels doet hij dat al drie jaar. Als wijk-ggz'er richt hij zich voornamelijk op preventie om escalatie te voorkomen en op psycho-educatie: de omgeving uitleggen hoe je kan omgaan met mensen met verward gedrag. Daar zit de kracht van de functie van wijk-ggz'er. Soms is er een concrete melding, maar ook geruchten of vermoedens zijn aanleiding om op onderzoek uit te gaan. De uitdaging is om zo snel mogelijk de juiste hulp bij de cliënt te krijgen. Hiermee wordt de kans op escalatie en maatschappelijke teloorgang kleiner en de kans op herstel groter.

Vangnet voor Victor

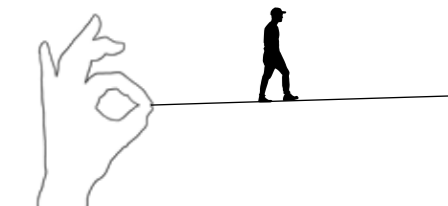
Inzichten voor betere
zorg en meer veiligheid

Beelden uit de praktijk

Betrokkenen aan het woord

Praktische handvatten

Marijke Synhaeve • Astrid Jansen

Colofon

© 2021 VNG, Den Haag
www.vng.nl

Auteur: Marijke Synhaeve

Samenstelling: Astrid Jansen

Redactie: Irma Schouten Tekst & Meer

Interviews: Irma Schouten en Simon de Jong

Eindredactie: Jeroen Teitler

Vormgeving en illustraties: BEMERKT Concept & Design

Fotografie: Henk Snaterse

Drukwerk: Wilco Boeken & Tijdschriften

Met dank aan: Annelieke Amelink, Sikko Bakker, Tijne Berg, Leontien de Bruin, Marjolein Derksen, Michiel Geuzinge, Rienk Janssens, Ico Kloppenburg, Linda van der Mortel, Luuk van Os, Nicolette Piekaar, Barbara Schmeits, Carijn Tulp, Justine Verhoog en Sandra Zelisse

ISBN 978 90 828 7989 6

NUR 805

Eerste druk

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, openbaar gemaakt, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand in enige vorm of op enige wijze hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopie, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Berenschot

Inhoud

Voorwoord	4	3 Ken je netwerk	96
Liesbeth Spies, burgemeester Alphen aan den Rijn en Sven de Langen, wethouder Rotterdam Beiden zijn vanuit de VNG landelijk portefeuillehouders zorg en veiligheid.		3.1 Gemeentelijke taken zorg en veiligheid	102
		3.2 Discussiepunten	110
		3.3 Tips voor bestuur, beleid en uitvoering	114
		Thema: Samen optrekken tegen mensenhandel in Zeeland	116
Victor komt op straat	7	4 Kies zorgvuldig je aanpak	124
		4.1 Moeilijk om maatwerk te leveren	132
		4.2 Discussiepunten	142
		4.3 Tips voor bestuur, beleid en uitvoering	144
1 Inleiding	10	5 Leer met en van elkaar	146
Ken je cliënt	14	5.1 Samen leren van je ervaringen	152
1.1 Drie groepen cliënten	20	Thema: Wonen, zorg en veiligheid: big issues	158
1.2 Hoe organiseren gemeenten de verbinding tussen zorg en veiligheid?	36	5.2 Lessen uit inspectierapporten	166
1.3 Discussiepunten	48	5.3 Tips voor bestuur, beleid en uitvoering	171
1.4 Tips voor bestuur, beleid en uitvoering	49		
2 Ken elkaars wereld	54	Nawoord	172
2.1 Onbekend maakt onbemind	56	Ferd Grapperhaus, minister van Justitie en Veiligheid en Paul Blokhuis, staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport	
2.2 Sectoren en organisaties	62		
2.3 Wet- en regelgeving	69		
Thema: Privacy en gegevensuitwisseling op het snijvlak van zorg en veiligheid	76	Bibliografie	174
2.4 Discussiepunten	84		
2.5 Tips voor bestuur, beleid en uitvoering	88		

Mensenwerk

Iedere gemeente heeft in meer of mindere mate te maken met inwoners en gezinnen die kwetsbaar zijn, overlast veroorzaken en bij tijd en wijle een serieus gevaar vormen voor zichzelf en de samenleving. Mensen met vaak een opeenstapeling van problemen, waardoor ze te maken hebben met uiteenlopende zorg- en veiligheidsorganisaties. Mensen ook over wie je je als overheid of professional grote zorgen kunt maken.

Voorwoord

Gemeenten en instanties helpen hun inwoners daar waar mogelijk op weg. In veel gevallen lukt dat. Er zijn altijd bestuurders en uitvoerders die erin slagen om escalaties te voorkomen en mensen weer perspectief te bieden. Dat doen ze door goed samen te werken met bijvoorbeeld politie, Openbaar Ministerie, ggz-instellingen, jeugdzorg, sociale wijkteams, ervaringsdeskundigen en woningcorporaties. Ze kleuren buiten de lijntjes als dat nodig is. Zoeken elkaar op, denken niet in problemen, maar in oplossingen. Ze hebben respect voor wetten en regels, maar focussen vooral op wat er binnen het woud aan regelgeving wél kan. En dat blijkt vaak veel meer te zijn dan je denkt. Ze bijten zich vast in een casus en geven niet snel op. Hierdoor maken ze het verschil voor dat ene gezin, die ene inwoner en dat ene buurtje waar mensen zich onveilig voelen.

We zien ook dat het niet altijd zo werkt. Dat we steken laten vallen. Dat kwetsbare mensen op het snijvlak van zorg en veiligheid tussen de wal en het schip vallen. Dat slachtoffers niet altijd de hulp en ondersteuning krijgen die ze nodig hebben. Dat we nog te weinig kijken naar het complete plaatje en te veel redeneren vanuit onze eigen logica en principes, en ons eigen vakgebied. Dat we partners te laat of onvoldoende informeren en aanhaken. Soms krijgen we dat keihard terug en domineert ons gezamenlijk onvermogen het nieuws. Belangrijk is wat we hiervan leren en hoe we al lerende steeds beter worden in wat we doen. Kennis en ervaringen van anderen kunnen hierbij helpen. Verhalen uit de praktijk, nieuwe inzichten van mensen uit het zorg- en veiligheidsdomein.

Wat doen burgemeesters bijvoorbeeld om de ondersteuning aan kwetsbare mensen en de veiligheid van de samenleving te verbeteren? Wat doen wethouders? Hoe creëren zij het juiste klimaat voor uitvoerders om uit hun koker te komen, om nieuwsgierig te zijn naar welke oplossingen de 'andere' sector weet toe te voegen en om actief te luisteren naar wat anderen beweegt? Zijn er gouden regels om een – wat in jargon heet – domeinoverstijgende samenwerking te realiseren tussen zorg en veiligheid? Of is het mensenwerk? Wat kun je doen als bestuurder? Wat als uitvoerder? Hoe gaan uitvoerend professionals om met het woud aan organisaties en de soms complicerende wet- en regelgeving?

In dit boek over zorg en veiligheid laten we uitvoerders, bestuurders, beleidsmakers en ervaringsdeskundigen aan het woord over hoe zij aankijken tegen de (beoogde) samenwerking tussen zorg en veiligheid. Aangevuld met kritische en inspirerende beschouwingen van wetenschappers, mensen die meer vanuit een helicopterview kijken en ons van daaruit waardevolle adviezen kunnen meegeven. En natuurlijk vindt u in dit boek ook praktische handvatten om direct mee aan de slag te gaan. Het helpt om zorg en veiligheid nog meer succesvol te verbinden. Om zo het welbevinden van kwetsbare mensen en van daders en slachtoffers te verbeteren en de samenleving veiliger te maken.

Wij wensen u veel plezier en inspiratie bij het lezen van dit boek.

Liesbeth Spies, burgemeester Alphen aan den Rijn
Sven de Langen, wethouder Rotterdam

Liesbeth Spies en Sven de Langen zijn vanuit de VNG landelijk portefeuillehouders zorg en veiligheid.

Victor komt op straat

Victor¹ is 38 jaar en heeft meerdere kinderen bij verschillende vrouwen. Zijn strafblad is een opeenstapeling van huiselijk geweld, vernieling en mishandeling. Hij is afwisselend agressief, angstig en eenzaam.

Victor komt in 2014 voor het eerst in beeld bij het Veiligheidshuis. Een langslpende stalkingzaak loopt dan op zijn einde. Uit het psychiatrisch rapport blijkt dat Victor een angststoornis heeft met psychotische aanvallen. Ook heeft hij een fors probleem met het reguleren van zijn agressie. In de rechtszaal fluistert hij meerdere keren: "Child kidnapping", terwijl hij zijn hand als een pistool tegen zijn slaap houdt. De rechter legt hem onder meer een contactverbod en een locatieverbod op. Zijn kinderen blijven angstig. Ze zijn bang dat hij onverwachts toch weer voor de deur staat. Bij een van de kinderen leidt deze angst zelfs tot een posttraumatische stressstoornis (PTSS).

"Niemand wil mij zien. Iedereen wordt bij mij weggehouden, zelfs mijn eigen kinderen! Ze zeggen dat ze bang voor mij zijn, maar wat doe ik dan?"

Tikkende tijdbom

In 2015 pakt de politie Victor op, omdat hij zijn moeder bedreigt. Hij is stoned en psychotisch. Vanwege zijn verleden wordt zijn casus aan de ZSM-tafel² (Zorgvuldig Snel Maatwerk) aangemerkt als complex. Victor wordt besproken in het Huiselijk Geweld-overleg. Iedereen is het erover eens dat vrijwillige hulpverlening voor Victor een gepasseerd station is. Het is slechts een kwestie van tijd voordat hij weer iemand bedreigt of, erger nog, iemand iets aandoet. Victor komt op de EPA-lijst (Ernstig Psychiatrische Aandoeningen) te staan. In het EPA-overleg is de hamvraag: kunnen we Victor gedwongen opnemen?

Geflipt in de supermarkt

Ondertussen heeft Victor een nieuwe vriendin. In november 2015 gaat het mis. Als ze samen boodschappen doen, wordt zijn vriendin aangesproken door een vreemde man. Victor denkt dat zijn vriendin vreemdgaat en flipt. Hij bedreigt haar en grijpt haar bij de keel. Volkomen overstuur gaat ze naar huis, waar haar kinderen haar opvangen. Een uur later staat Victor schreeuwend voor de deur. Als ze denkt dat hij gekalmeerd is, doet ze de deur open.

Ze krijgen opnieuw ruzie en Victor bijt haar in het gezicht. De burenbellen de politie en Victor wordt weer opgepakt.

Beschermde setting werkt goed

Victor is een gevaar voor zichzelf en voor zijn omgeving. Hij wordt opgenomen in psychiatrisch ziekenhuis Delta. Daar blijft hij agressief en onhandelbaar. Als zijn vriendin op bezoek komt, denkt hij dat ze samenwerkt met de geheime dienst en dat zij hem afluistert. Hij draait door en slaat en bijt een medewerker. Dat is voor de mensen van de instelling de druppel en ze doen aangifte. Door een Rechterlijke Machtiging (RM) kan Victor terecht in de Oostvaarderskliniek, een tbs-kliniek met een hoog beveiligingsniveau. Victor is verdrietig en huilt veel. Hij leeft teruggetrokken, maar is niet agressief. Het gaat eigenlijk best redelijk met hem. Hij heeft de beschermde setting nodig om zijn agressie te beteugelen en geen overlast te veroorzaken. Maar Victor binnenhouden kan niet zomaar.

De kans dat Victor weer drugs gaat gebruiken, is groot. De kans op psychoses dus ook. Het kan ieder moment weer misgaan. En als het misgaat, gaat het bij Victor goed mis.

Gevaar ligt op de loer

Op 16 augustus 2016 loopt zijn RM af. Victor heeft inmiddels weer een nieuwe vriendin, met drie kinderen. Ze wonen niet samen en Victor heeft geen contact met haar kinderen. Veilig Thuis gaat langs bij zijn vriendin en bevestigt dat deze dame voor zichzelf opkomt en de kinderen bij hem weghoudt. De situatie lijkt gestabiliseerd, maar daarin schuilt nu juist het gevaar. Terugval ligt op de loer. Met alle risico's van dien.

¹Deze casus is gebaseerd op een casus van het Veiligheidshuis Rotterdam Rijnmond uit 2016. Victor is niet de echte naam van de in de casus genoemde persoon.

²ZSM is een aanpak van de strafketen, onder regie van het OM. Iedereen die is aangehouden voor veelvoorkomende misdrijven, zoals auto-inbraak, winkeldiefstal en vernieling, wordt binnen zes uur berecht. Het doel? Zo snel en betekenisvol mogelijk de meest passende maatregelen nemen. Dat kan een straf zijn, maar ook een alternatieve of aanvullende interventie.

Samenwerken aan een integraal plan

Als Victor in 2016 wordt opgenomen in de Oostvaarderskliniek, gaan verschillende organisaties aan de slag om samen een plan voor hem en zijn gezin te maken. Dat plan gaat in zodra hij vrijkomt. Veilig Thuis doet onderzoek naar de veiligheid van de kinderen van zijn nieuwe vriendin. Het Crisis Interventie Team van Jeugdbescherming (CIT) maakt afspraken met haar en bekijkt of er een aanmelding komt bij Jeugdbescherming Rotterdam-Rijnmond. De gemeente checkt ondertussen of het mogelijk is om voorwaarden aan Victor's uitkering te koppelen. Het OM constateert dat er nog een hoger beroep loopt en kijkt of er nog iets in zijn bijzondere voorwaarden opgenomen kan worden. Zorgorganisatie Antes laat alle betrokkenen weten wanneer en onder welke voorwaarden Victor terugkeert in de samenleving, zodat alle partners op de hoogte zijn.

Procesregisseur houdt vinger aan de pols

Tijdens de regelmatig terugkerende casusoverleggen houdt de procesregisseur in de gaten of iedereen zich houdt aan de gemaakte afspraken. Mogelijke scenario's en interventies passeren de revue en naast een plan A wordt ook een plan B opgesteld. De procesregisseur overziet het geheel, kijkt hoe de casus zich ontwikkelt en hoe de interventies uitwerken. Zo nodig wordt het plan aangepast.

Ook al lijkt het nu goed te gaan, het is belangrijk om Victor vast te houden en niet meer los te laten, zodat we met de betrokken organisaties kunnen ingrijpen voordat het weer misgaat.

Inleiding

Er zijn meer Victors in Nederland, maar ieder verhaal is anders

Iedere casus is uniek en vraagt om een unieke aanpak

Iedere gemeente heeft inwoners als Victor. Een kleine groep van de Nederlandse bevolking heeft zulke complexe problemen dat intensieve aandacht nodig is van professionals uit de werelden van zorg, welzijn, veiligheid en straf. Het gaat om kwetsbare mensen om wie je je zorgen maakt en die in meer of mindere mate een gevaar vormen voor zichzelf en voor de maatschappij. Hun verhalen hebben één ding gemeen: ze zijn allemaal uniek. Het zijn allemaal 'uitzonderingen'. Dat maakt het ook zo lastig. Want hoe kom je met alle partners in het zorg- en veiligheidsdomein tot werkbare, duurzame en betaalbare oplossingen als iedere situatie weer anders is? Dat vraagt om nauw samenwerken en meer begrip voor elkaars positie en werkwijze. Dat lijkt een open deur, maar aan samenwerking en begrip ontbreekt het nogal eens, waardoor mensen onbedoeld toch tussen de wal en het schip raken. Het vraagt ook om creativiteit en buiten de lijntjes willen en durven kleuren. Niet alleen door professionals, maar zeker ook door bestuurders en beleidsmakers.

Wat verstaan we precies onder zorg en veiligheid?

'Zorg en veiligheid' is een ingeburgerde term. We doelen ermee op de verbinding tussen zorg, sociaal domein, welzijn, straf en veiligheid. Achter het begrip gaat een bonte verzameling van instanties en organisaties schuil, zowel aan de zorg- als aan de veiligheidszijde (zie ook hoofdstuk 2: 'Ken elkaars wereld').

Meer passende hulp en ondersteuning nodig

Het goede nieuws is dat daar ook al mooie voorbeelden van zijn. Kijk naar de inspanningen die de verschillende partners leveren in de casus van Victor, waarbij de procesregisseur een verbindende rol heeft en de touwtjes strak in handen houdt. Verderop in dit boek komen we nog meer hoopvolle voorbeelden tegen. Ervaringsdeskundigen die in verschillende gremia baanbrekend werk verrichten. Zorg- en Veiligheidshuizen, Centra voor Seksueel Geweld (CSG's), Krachtwerk. Dat is een begin. Maar het is nog lang niet genoeg. Om criminaliteit

en overlast te voorkomen en kwetsbare mensen – en hun naasten – te ondersteunen bij een zo prettig mogelijk leven, is veel meer passende hulp en ondersteuning, en dus samenwerking nodig.

Spraakmakende casussen bepalen de beeldvorming

Sommige casussen op het snijvlak van zorg en veiligheid halen de media. Het zijn vaak tragische gebeurtenissen met een grote impact op de samenleving, zoals de uit het kalifaat gevluchte Syriëgangster Laura H., de moord op Anne Faber door Michael P., de stalking van en moord op Hümeysra Ergincanli door Bekir E., en de moorden gepleegd door Thijs H. in de Scheveningse Bosjes en op de Brunsummerheide. Gebeurtenissen die een bepaalde periode veel aandacht krijgen en de beeldvorming bepalen. Begrijpelijk. Maar het grotere plaatje, de complexiteit van casussen die minder mediageniek zijn, blijft vaak onderbelicht. Dat geldt zowel voor de duizenden situaties van kindermishandeling, huiselijk geweld, seksuele mishandeling, verward gedrag en radicalisering, als voor mensenhandel.

Samenwerken aan oplossingen is lastig

Partners uit het zorg- en veiligheidsdomein moeten nauwer samenwerken. Alleen dan kunnen ze groot (persoonlijk) leed en overlast voor de samenleving zo veel mogelijk voorkomen. Dat houdt in: vroegtijdig signalen oppikken en delen met de betrokken professionals en organisaties. Samenwerken aan oplossingen waarmee ze mensen die kwetsbaar zijn op de rails houden. Dat klinkt simpel, maar het realiseren van passende oplossingen op het snijvlak van veiligheid en zorg is verre van eenvoudig. Zorg en veiligheid zijn verschillende werelden met verschillende wetgeving en andere sturingsmechanismen. Het zijn organisaties met hun eigen werkwijze en taal.

Professionals beter faciliteren

Omdat vrijwel elke casus uniek is, is er maatwerk nodig om samen met al die verschillende spelers tot een persoons- of systeemgerichte aanpak te komen (zie ook hoofdstuk 4: 'Kies zorgvuldig je aanpak'). En maatwerk is mensenwerk. De uitvoerend professionals in het zorg- en veiligheidsdomein spelen dus een grote rol. Het is belangrijk dat zij worden gefaciliteerd om samen de juiste afwegingen te maken en zorgvuldig risico's in te schatten. Dit alles onder druk van een samenleving die min of meer verwacht dat de maatschappij maakbaar is en dat we tragedies altijd vóór kunnen zijn, wat helaas, ondanks alle goede intenties en inspanningen, niet altijd lukt. Tegelijkertijd weten we steeds meer en worden we steeds beter in het signaleren en herkennen van achterliggende problematiek - denk aan signalen van mishandeling of een achterliggende licht verstandelijke beperking (LVB) - waardoor al veel leed wordt voorkomen.

Samen een weg vinden

“Kijk bijvoorbeeld naar een casus van het Zorg- en Veiligheids-huis in Tilburg. Dan heb je te maken met een gezin met zorg- en veiligheidsissues en dan zie je hoe verrekte ingewikkeld we het met z'n allen georganiseerd hebben. Het is belangrijk dat bestuurders weten hoe alles wat we met elkaar bedacht hebben in de praktijk neerslaat. En wat er nodig is om het in de praktijk beter te laten werken. Voor dat gezin, maar ook voor de professionals die dat gezin begeleiden. Dat betekent dat je niet langer van bovenaf bedenkt wat goed is voor de wereld. Of vanuit één organisatie of één ministerie. Je moet een weg zien te vinden om het samen, met elkaar te doen. En dat is het moeilijkste wat er is.”

Karin Smeets,
strategisch adviseur
Inclusieve Stad
gemeente
Tilburg